

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 8 K — f. Negyedévre — 2 K — f.
Félévre — 4 „ — „ Egyes szám ára 16 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 6 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 3 dollár.

Felelős szerkesztő:

VARJAS ENDRE.

Laptulajdonos

A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a **Pázmány-sajtó** címére (Szatmár, Iskola-köz 3. sz.) küldendők.

Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 korona.
Nyilttér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Ébrenlét és álom.

Mintha valami friss, üde tavaszi levegő, valami egyszerre való megmozdulás, erősebb napfény, őszintébb, igazabb és szélesebben, határozottabban kialakult, öntudatra nyílt bizalom foglalná el a lelkeket a mi oly sokáig csendes, sőt vigasztalan hitéletünk mezein.

Mintha orgonáink bugó hangjai belevyűltek volna az élet zsongásába. Mintha énekeink keresztüljutnának szentegyházaink falai közül. És mikéntha szószékek tűnnének elő templomainkon kívül is. Felolvasó, előadó asztalainkat a hivek, a közönségnek százaai és százaai veszik körül.

Mi ez? Ébredés? Megmozdulás a mozdulatlanból? A lelkek vágyódása? Intellektuális érzés, mely ott élt eddig az agyokban, a szivekben? És kifejezésre, napfényre jutni nem tudott...

Azt kell hinnünk, hogy ez a jelenség, ez a mozgás, az életnek ez a megújodása sok, legtöbb helyen már nemcsak ébredés.

Ébrenlét is!

Ébrenlét ez uraim, mely legyőzte a kicsinyhitűséget. Öntudatosság, mely felkeltette a lelkek bizalmát a szebb, a tartalmasabb jövőre. Erő, a mely visszazoritotta a kicsinyléseket, azokat a mosolyokat, melye-

ket a magunkra tukmált tehetetlenség, a képzelt betegségek, a minden eszmét már csirájában megfojtó *pessimizmus* váltott ki. És sokáig, nagyon sokáig tartott felszinen.

Ha egyszerre bomlott, pattant volna ki a hitélet fáján a dus virágzat, ha ezt a vajdó, ébredő ébrenlétet egyetlen kemény, kényszeredett megrázás idézi elő: bizony hogy kételkedném a pompázó virágzat természetes életében, állandóságában és gyümölcsöt rejtő képességeiben. Ám ez a virágzat gyökéren sarjadzik. Alulról, a gyökéret fogott törzsből kapja erejét, megnyilvánulását és természetes üdőségét, fejlődését.

Azért bízom benne. Azért hiszek állandóságában. Azért lett és van is termőképesége. Mert gyökere van. Mert élő hit, nemcsak muló lelkesedés, de *cselekedet* is ápolja.

*

Hogy vannak még nagyobb és szélesebb kiterjedésű kopár területek is, nem tagadható. Álmos lelkek, fagyos szívek.

Hogy ott is, a hol egymáshoz közel sűrűn virágoznak, teremnek az egyes fák, akadnak, melyek még mindig mozdulatlanok, érzéketlenek. Hallgatagok, kételkedők és talán kicsinylők. Jól tudom. De hiszen úgy szokott az lenni. Tapasztalt kertész ezen fenn nem akad. Kiszáradt fák mindig lesznek.

Hogy vannak *hitközségek*, városok és falvak, a hol még csak jelei sem mutatkoznak az ébredésnek, sőt az ébrenlétről még csak szó sem esik. Azt is legközvetlenebb tapasztalatból konstátálom.

Sőt tovább megyek. Vannak olyan hitközségek, melyek... mintha temetőhelyek lennének. *A kath. élet szomorú temetői.*

Ámde ott sincsenek valódi, igazi halottak. Tetszhalottak, akik mély, *mozdulatlan* álomban szenderegnek. A kiknek nem hallik szívük dobogása. A kiknek agyában a modern, a lázas, a csalfa élet álomképei rajzanak. A kiknek akaratát, felébredését azonban egyetlen gyöngéd, gondos kéz, egyetlen bizalomkeltés lehetővé tehetné, kibontogathatná...

A kik még az Isten házáat is kerülik. A kik azonban észrevétlenül botolnának bele egy-egy jó hírlapba, egy-egy felolvasó vagy előadó asztal elé. A kik predikációt talán ifju vagy gyermekkorukban hallottak, de a kiket egyetlen tapintatos, meleg, kiméletes előadás felébresztene, egy-egy kör, egyesület *ébrenlétre* támasztana.

Mert a templom, a szószék, az isteni tiszteletek ma is szentek és hitéletünknek központjai, lelkei, szentélyei, de az oda vezető utak ma megváltoztak. Megsokasodtak.

Egykor elég volt a harangszó. Egyetlen

Szavak egy megértett siratásból.

— Magyar Bálint. —

*Reggeli dal volt a nevem akkor
Teli vágygal, édes remegéssel,
Óhajással, reménnyel, féltéssel.*

*Most a nevem a danoló bánat.
Ki nem akar hallani keservet,
Ne mondjon az engem Hajnalkának.*

*Hagyjátok föl a régi nevemmel.
Si, assatok egyszerü nevemmel.
Ne mondjátok Hajnalkának engem.*

*Ne mondjátok, hogy nevem a hajnal,
Ne hívjátok nem-igaz szavakkal,
Mondjátok, hogy a nevem az alkony...*

*Akkor is, ha elnémulok, alszom:
A nevem az éjszaka sírása,
A nevem: a nevem siratása.*

A történelmi materializmus némely zátonyai.

II.

A történelmi materializmus további kedvez eszméje, mely már az 1847-ben kiadott „Manifest der kommunistischen Partei”-ban szerepel, az osztályharc elmélete. Marx és Engels szerint az emberiség egész eddigi történetét folytonosan megújuló osztályharcok töltik ki. Az uralkodó osztály jogállása ellentétbe kerül a tényleg átalakult termelési és fogyasztási viszonyokkal; a leigázott osztály természetes szükségyszerűséggel felszabadítja magát, és így megy ez in infinitum. A francia forradalomban a polgárság szabaddult fel a nemesség nyúga alól, most pedig a munkásság küzd a hatalmi tultengésbe jutott polgársággal. Hogy az osztályharcoknak, ellentéteknek nagy és jelentős szerepe van, gyakran az emberiség történetében, eszünk ágában sincs kétségbe vonni. De hogy az egész eddigi fejlődés tulajdonképpen csak osztályharcok váltakozása volt, ezt a valóságos történelem tényei fényesen megcáfolják. A legrégebb írott történelem igen is tud az asszírok, babiloniaiak, egyiptomiak, a sémi kisebb népek folytonos, szakadatlan nemzeti küzdelméről, de osztályharcoknak ugyan nyomát se látjuk. Az elnyomott osztályok néma megadással türték sorsukat. Mindamellet mily bámulatos kulturát fejttettek ki mind e nemzetek! Indiában sok ezer

év óta ugyanazon társadalmi kasztok állanak fenn s alig van remény, hogy e kasztrendszer kiküszöbölje lehessen. De még ahol osztályharcok szerepelnek a történelem folyamán, mint a nyugoti kulturakörben, a közép- és ujkorban: a tudományok és művészetek fejlődésére, a kultura menetére, pedig ez az igazi történelem, alig gyakorolnak valamelyes befolyást. Amerika felfedezése, a modern találmányok a puszkapor és könyvnyomtatás, a gőz- és villamos erő alkalmazása, vasutak, táviró, telefon, repülőgépek feltalálása bizony nem vezethető vissza gazdasági ellentétekre vagy osztályharcokra. Pedig ezek a találmányok, az igazi forradalmárok, melyek egy új világot alkotnak. Et renovabis faciem terrae. Ezek mutatják az egyéni ész, zseni, szabad törekvés fontosságát a történelmi fejlődésben, a szellem hatalmát az anyag fölött, melyet hiába akar a történelmi materializmus trónra ültetni.

A magasabb szellemi kultura alkotásának szabadságát, függetlenségét az anyagi fejlődéstől, a termelési és fogyasztási viszonyok változásaitól semmi sem mutatja frapársabb módon, mint a katolikus egyház története. Még a protestáns, az angol Macaulay szempontjából is mind lélekemelő látvány ez! „Az egyház története”. írja ez a nagy történetíró, Ranke könyvét „Die römischen Päpste ihre Kirche und ihr Stam im XVI. und XVII. Jahrhundert” ismertetve, „az egyház története összeköti az emberi művelődés két nagy korszakát. Nincs más intézmény, mely visszavinné az emberi elmét

Tavaszi gyermekjátékok

sport áruk, utazási cikkek, bőrdölk, kosarak, gyermek-kocsik, kerti butorok, alkalmi ajándéktárgyak, össze hajtható gummi fürdő kádak RAGÁLYINÁL, Deák-tér 8. szám.

ut... az iskolából, a szülei háztól örökölt, szent hitbuzgalom.

Egykor elég volt az a kötelesség, a melyet a lelkipásztor benn a templomban végzett, hivatalában teljesített.

Ma ez a kötelesség, a lelkipásztori hivatal megszűnésével. Száz szemüvé, száz karuvá lett. A tisztán egyházi funkciók nagy és belső, kitartó munkát igénylő társadalmi tevékenységgé fejlődtek.

A társadalmi tevékenység, munka, fáradhatlan ébrenlét nem külön érdemekre számító csemegék. Kenyér, erős kötelesség, élet... mely nélkül ébrenlétre sohasem számíthatunk.

... És felemelő és vigasztaló, hogy ebben az időben, ebben a korban, mikor ellenségeink azt hirdetik és azzal biztatják sikereiket, hogy a papot az oltárhoz szorították, hogy a lelkesek tekintélyét és súlyát alaposan leszállították, hogy ma: éppen ezen lelkipásztorokat, éppen azokat a papokat, kikben a bizalom gyengült önmaguk iránt és a nép, a hívők iránt is... éppen azokat, mondom, maga a nép, a hívek, a felébredt intelligencia veszi karjaira és emeli és kényszeríti na kell oda, a hol neki helye van... a társadalmi munka, az élő és cselekedni tudó hitélet vezetésére és középpontjába.

Bodnár Gáspár.

Nem tagadják meg magukat. A

nemzeti munkapárt legutóbbi magatartása nem várt meglepetéssel szolgált az országnak. Kuruczoknál próbált. Szembehelyezkedett a bécsi akaratával és pénzből, osztrák érdekek szolgálatára jött létre s születése óta magán viselte az elvtelenségnek, gerinczetlenségnek s a szolgálai meghunyászkodásnak anyajegyét. A nemzet jogai mellett foglalt állást az a párt, amelyik a nemzeti akarat letörésére alakult. Amennyire érthetetlen volt ez a hirtelen bekövetkezett munkapárti Pál-fordulás lélektanilag, annyira örvendetesnek látszott nemzeti szempontból. A magyar nemzeti érzésnek felébredését véltük látni a munkapárt

ezen megemberelésében. Sajnos, örömről és hazafias reménykedésünk nem tarthatott sokáig. Csak néhány napig. A munkapárti felbuzdulás amilyen váratlanul támadt, olyan hirtelenül lelohadt. Ugy, mint a felfújt hólyag, amelyik léket kapott. Először a „komoly” mungók, a jövőbe nézők kezdték egyre fokozódó crescendo-ban hangoztatni, hogy a munkapárt nem kötheti le magát és nem jöhet ellentétbe a királyal. Majd következett a pártértekezlet s azon Tisza Istvánnak a beszéde, amelyben a hazafias frázisok és Aufferberg-ellenes kiszólások mellett a legémelygősebb hasravágódás foglaltatott a felséges akarat előtt. Teljessé tette azután a meghunyászkodást a párthatározat, amely már csak a Khuen kormány elveihez kíván ragaszkodni, az ujoncmegajánlást jognak parlamentti biztosításáról ellenben egy szót sem tartalmaz. Mikor pedig nyilvánvalóvá lett, hogy Bécs is, Lukács László is egyedül a munkapárt támogatásával, Justhék nélkül, akarja a válságot megoldani, akkor teljesen elesenedett a mungók hazafias lelkiismerete. Azóta semmi követelésük sincs már. Ebben a gyorsvonat sebességű leszerelésben nem a hazafias érzésnek teljes komolytalansága a legelszomorítóbb. Bár ez is hozzájárult ahhoz, hogy Bécsben magyar nemzeti mozgalmat többé komolyan nem vesznek. De sokkal szomorubb az a perspektíva, amelyet a fentvázolt események nyitnak s amelyben a maga meztelenségében jelenik meg a mai kormányzópart jelleme és politikai erkölése. Ime nyilvánvalóvá lett, hogy a nemzeti munkapártnak igenis van egy, egyetlenegy program-pontja, amelyért mindenre kész, amelyért feláldozza a nemzet legszentebb jogait sőt fogait is meri viczorítani fölfelé. Ez az egy pont, ez a főcél, amelyért mindent s amelyet semmiért sem engednek, ez a hatalom. Hát hiszen a munkapárt részéről érthető ez a göröcsös ragaszkodás a hatalomhoz. Tudják ők nagyon jól, hogy a kormányhatalom nélkül visszasüllyednének abba a névtelen semmibe, ahonnan előkerültek. Náluk ez tehát semmi egyéb, mint az életösztönnek a megnyilatkozása, amely megtalálható a leghitványabb féregnél is. Miért ne lenne meg tehát az összes csuszó-mászó lényeknél? De már igazán érthetetlen a nemzet részéről, hogy erre az ország testéből élő, az ország javait felől érdekszövetségre bizza sorsának intézését.

abba a korba, midőn az áldozat füstje a Pantheonból szálla föl s a zsiráffok és tigrisek szökeltek Flavius amfiteátrumában. A legbüszkébb királyi házak csak tegnapiak e főpapok leszarmazásával hasonlítva össze. E leszarmazást szakadatlan sorozatban nyomozhatjuk vissza attól a papától, ki Napoleont a tizenkilencedik században koronázta meg, addig a papáig, ki Pipint a nyolcadikban kente föl; s Pipin koránál följebb terjed a főséges dinasztia, míg nem a rege szürkületébe vész el. A velencei köztársaság közelíti meg régiségre nézve. De a velencei köztársaság modern vala a pápasághoz képest s a velencei köztársaságnak vége és a pápaság áll. A pápaság áll, nem hanyatlásban, nem mint pusztá régiség, hanem telve ifju életerővel. A katolikus egyház most is a világ legszélső végeig küldi misszionárusait, kik oly buzgók mint azok valának, kik Agostonnal Kentben szálltak partra s most is ugyanazon szellem erejével állnak szemben ellenséges királyokkal, amelylyel Attilával álltak szembe. Híveinek száma nagyobb, mint bármely előbbi korszakban. Szerzeményei az újvilágban bőven pótolják kárát, veszteségeit az óban. Szellemi uralma kiterjed a nagy országokon át, melyek a Missouri síkjai és a Horn foka között fekszenek oly országokra, melyeknek egy század mulva, nem valószínűtlen, szintannyi népes-

ségük lesz, mint amennyi most Európát lakja. Nem látunk jelenséget mely odamutatna, hogy hosszú uralmának vége közeledik. Ő látta kezdetét minden kormányának és minden egyházi intézménynek, mely jelenleg a világon létezik; s nem tudjuk bizonyosan, nines-e arra hivatva, hogy mindeniknek végét lássa. Nagy volt és tisztelt, mielőtt a szász Britanniába lépett, mielőtt a frank átment a Rhenuson, midőn még görög ékesszólás virágzott Antiochiában, midőn bálványokat imádtak a mekkai templomban. Es talán akkor is fog állani ernyedetlen erővel, midőn valami új-seelandi utazó egy nagy pusztaság közepett a londoni hid egyik tört ívezetén foglal helyet, hogy Szent Pál romjait vázolja.*

A katolikus egyház tizenkilenc százados pályájának szemléleténél lehetetlen a következő gondolat elől elzárkóznunk: ha csakugyan a termelési és fogyasztási rendszer egyszóval az anyagi kultúra változtatásával változnék mindig az ideológiai fölépítmény, a vallási, erkölcsi, jogi bölcseleti eszmék; hány-szor kellett volna már a katolikus egyháznak tanait földadnia, átalakítania?!

* Maculay. A pápaság. Budapest 1904. 1-5-ig.

Némethy Gyula dr.

A pénzügyigazgatóság. Szinte panama-ize van ennek a kérdésnek. A Dreadnoughtokra minden pénzt elköltő állam más zsarolási kísérletekre szorul. Licitáltatja a városokat: Ki ad többet? Ha Nagykaroly, övé a pénzügyigazgatóság; ha Szatmár — akkor Szatmáré. Fenékgig corruptio ez az eljárás. Pedig talán azt kellene várunk, hogy az ugys megromlott közszellem purifikálására törekszik a kormány és kikapcsol vetékedést, uzsorázást az ilyen kérdés eldöntésénél. Az elfogulatlanság, a magasabb szempont így vetné föl az alternatívát: Az országra nézve mi jobb: ha két városa lesz-e jövőben is, vagy az, ha elpusztul az egyik és faluvá süllyed csak azért, hogy a másik — a mely pénzügyigazgatóság nélkül is a rohamos fejlődés útján törtet előre — kinevethesse gyöngé és vértelen vetélytársát?

A kereszténység és a magyarság veszedelme.

II.

Irta: Id. EGAN LAJOS.

Burján Károly azt ajánlja okosan megírt röpiratában, hogy tegyük félre minden személyi hiúságot, felekezeti érzékenységet és tanuljunk ellenségeinktől, szervezkedjünk, állítsunk ki organizált, fegyverkezett, hadsereget és védekezzünk egyesült erővel a reánk törő közös ellenség ellen, mely ádáz eszközökkel támadja és veszélyezteteti keresztény és magyar voltunkat, mert a nálunk vendégjogot élvezett bevándorlottak egész serege destruktív racionalista véralkatával, kritikátlan főt megtévesztő, szemfényvesztő rabulisztikájával rávetette magát az ország lakosságára és veszedelmebe döntéssel fenyegeti mindazon eszményi javakat, melyeknek felhalmozása a keresztény kultúrának el nem vitatható érdeme.

Ezek a keresztény nemzeti társadalom professzionátus ellenségei, hangzatos című, egytűvé tartozó árnyalatai egy zsidó vezetés alatt levő keresztényellenes áramlatnak, melynek célja: megfosztani bennünket kultúránktól, vagyunkunktól, hogy átkozott természetük szerint, dus utraloval ellátva, tevékenységüket ismét más helyen gyakorolhassák. Ezek a materiálisták, radikálisok, szabadgondolkodók, haladó uttorók, nihilisták, nemzetközies címe alatt működő Isten-tagadók, mindannyian a destruktív áramlatok képviselői, az emberiség igazi husevői, akik a testi élvezetek lezárásával lezártnak tekintik az élet célját. Csak olyan ezek szerint az ember végcéljában, mint a jó legelőn élt döglött állat, mely kiadta páráját. És ezek a modern bölesek azzal dicekednek, hogy az ő új böleségükkel új lélek száll az emberiség testébe!

Micsoda lélek ez? kérdi Burján. — Az ő, félvad ember lelke az, azé az emberé, aki az érzéki szemléleten kívül magasabb lelki funkcióra képtelen volt; azoké az embereké, akiket Krisztus tanításai emeltek ki állati anarchiából; azé, akit a keresztény kultúra küzdelmes munkája tett igazán emberré, az a magát fegyverezni és vágyait mérsékelni tudó erkölcsi lény. Hát ez az új lélek, erkölcsi értelemben nem is lélek és nem is új, mert az a legrégebb vadembereknek volt lelki sajátsága és ez a lelketlen sereg, végig helyongva a világot, Istent, hazát nem ismerve, embertársait csupán spekulációs objektumnak nézi.

Burján helyesen vélekedik, hogy ezek nem támadták direkte a kereszténységet, annak oka nem a bajlandóság hiánya, hanem a hadieszköz azt kívánta, hogy elsőbb meg kell metelyezni az új kultúra szent nevében a nép lelkét és azután kezdődhetik a hajrá

Kávét

legjobbat és legolcsóbban beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávékereskedőnél Szatmár, Kasinozi-utca 16. „MOKKA” keverék özégem különlegessége 1 kgr. 4-40 korona. Villany erővel pörköltve

PAPI KALAPOK

fehérneműek; tavaszi divat ujdonságok. Husvétai ajándéktárgyak. Husvétai illatszerek, locsolók, tojások, nyuszikák, friss gummi labdák

Ragályi Kálmánnál Szatmár-Németi, Deák-tér. Telefon 296.

rohamos léptekben! Ezt már megkezdették. Nyíltan lehurrogják a kereszténység hitrend-szerét, de véletlenül sem fut rá a tolluk más vallás kipellengésére és vöröset lát az ellenség dühében még akkor is, ha a liberális időkben általuk dicsért Tisza István gróf Jézus Krisztusra mer hivatkozni. Lapjaik, még a keresztények által méltatlanul támogatott Pesti Hírlap is, kisüti időnként mérgezett golyóit a kereszténység ellen, ha más-ként nem teheti, gunyolódva elnevezi a disznótort nevetséges keresztény intézménynek. Csipkelődik az ő kezükben levő hírlapok 1/10-ed része, melyből csak a parvenü modorban kicsiszolódott ghetó-szellem mutatkozik be. Sokszorosan beigazolja Burján, hogy az általuk kezelt új irodalom minden erkölcsi eszmény cinikus kigunyolásával egyenesen az állati ösztönre támasztja számításait.

Ez az irodalom, tele itt fel nem sorolható förtelmességekkel, semmiféle szabadságot nem érdemel, mert az csak arra alkalmas, hogy a szabadság eszméjét kompromittálja.

Az ő diszlapjuk 1911. szeptemberi számában ezt predikálja: „Soha se legyünk szü-leinknek hálás gyermekei, mert ez az eljárás celszerűtlen, embertelen, fajtalan dolog!”

Hát ha ilyen és hasonló nyomtatott gazságok serdületlen gyermekek kezébe kerülnek és fölbresztik a kiforratlan emberben a szunyadó állati dispoziciókat, melyeknek ki-irtása a társadalmi fejlődésnek legfontosabb érdeke: ez ellen már végső szükség a bun-kónak boldogabb végével való felelet lenne.

A szabaddóművesek Világ című lapja, amely oly nagyon szeret a „csuhásokra” minden rosszat kigondolni, 1911. jul. 4-iki számában ezt írja: „Az igazságért nem szabad mindig az igazsággal küzdeni . . . azok az igaz hősök, akik a hazugságot is fegy-vertárukba iktatják!”

Ezt az erkölcsi principiumot a fővárosi Teleki tér vagy a mármarosai pálinkamérő szolgáltatta annak a hátrafelé haladó pártnak, mely jobb ügyhöz méltó konok következe-tességgel agyarkodik szüntelen minden erkölcs és tekintély ellen. „De nem is csuda ez, ha a „Hét” egyik számában azért fohászodik: hogy „csak jöjjenek” Oroszországból a ka-zárok, mert szerinte ezek, ha nem is isko-lázott, de felvilágosodott, vagy legalább más-sodik-harmadik generációban felvilágosodó emberek, akik a társadalmi ujjáalakulás szük-ségét vérré vált meggyőződésként magukkal hozzák.

Ha gazdaságilag le is győznek, — mondja a jeles újság — és tönkre is tesz-nek néhány ezer rusznyáktól, azt a száza-dokkal vissza maradt, tunya, jobbágylelkű népet, kapunk azok helyett egy ősi kulturájú, forradalmi hajlamu fajtát és Magyarország romlott, elfajult, de elszánt intelligenciáját csakis ilyen erős rétegű faj képes majd meg-törni. Nem baj tehát, így kiált fel egy ma-gyar nyelven írt lap, ha ide kerül a zava-rosha egy jó adag haladó szellemű elem.

A magyar nép lelki világának vizsgálata, Burján Károly szerint, meg fog ben-nünket győzni arról is, hogy ebben a nem-zet-áruházzal egyértelmű munka végzésben azok az elemek vesznek részt, melyek az egységes nemzeti társadalomba vagy nem tudnak, vagy nem akarnak beleolvadni. Hi-szen láttuk, hogy sem a szalonaevés, sem az 50 kros név nem bizonyította az asszim-ilációnak, hát csak maradjanak jó távol tőlünk, hiszen mi soha sem fogunk összeilleni.

Számtalan érdekes adattal támogatja Burján Károly jeles röpiratában ezen tételeket, melyet érdemes alaposan átolvasni.

A munka ára 1 kor. 20 fill., kapható a Stephaneum könyv-kereskedésében Buda-pestben.

A szombathelyi püspök a sajtóról.

A napokban Mikes gróf, a szombathelyi püspök igen érdekesen okolta meg egy nagyobb-szabású kath. ünnepségen, hogy miért szük-séges a vidéken is kath. napilap. Beszédének ez a része így szól: „Itt Szombathelyen is fennáll az a különös dolog, hogy bár a vá-rosnak talán 80 százaléka igazán meggyőző-déses, jó, vallásos keresztény, mégis a város közszellemében tán olyan irányzatok is le-hettek hangadók, amelyek nem egyeznek azokkal a keresztény alapokkal, amelyekben mi ezt az országot felépítettük. — Honnan van az? Onnan van, mert az a sok jó, de-rék katolikus, az a sok jó keresztény ember nem tart össze és nem tud összetartani. Miért nem tud összetartani? Mert nincs, ami őket összefogja, nincs az a telefonhálózat, amely mindenkinek a fülébe zugja mindennap a kellő irányítást. Hogy értem én ezt? Ugy értem, hogy, amiut minden héten általában egyszer mennek a templomba, minden héten egyszer hallják a szószékről az örök igazsá-gokat, így minden héten egyszer vesznek kezükbe katolikus lapot is, amely jó irány-ban tájékoztatja az itteni keresztény érzelmi polgárokat arról, hogy mi lesz a teendő, azon-ban 6 napon keresztül nem nyernek ily szel-lemi táplálékot; felmondja ez a telefon a szolgálatot, nincs meg az együttérzés, nincs meg, ami, mint villamos áram, átjárja szí-vünket, lelkünket. A népszövetségi értekezle-tek is — amelyeken elhangzó beszédek hamar feledésbe mennek — épen ezért meddők. Mindennap van szükségünk valakire vagy va-lamire, aki figyelmeztessen hennünket a mi kötelességeinkre, érdekeinkre, aki ébresztges-sen és azt mondja, hogy ne engedj, hogy léged bántsanak, megfélemlítsenek, védj meg a te jogaidat, teljesítsd kötelességedet. Ezt a hivatást egy katolikus napilap teljesíti. Ez figyelmeztet, hogy itt ez és ez történt, ez a dolog itt sérti a te vallásos meggyőződésedet, ez meg egy merénylet a te hited ellen; emeld fel hát tiltakozó szavadat. Mindennap szük-ségünk van arra a házi telefonra, amely megmondja, hogy mi a mi teendőnk.”

Hallatszik az ellenség trombitája.

Cselvetés, hazugság, ha lehet erőszak is követi a kereszténység nyomát, hogy azt meg-semmisítse és annak örökébe ülhesse. Bi-zonyítja ezt a leMBERGI cionista-gyűlés, mely a világ legnagyobb kultúrtenyezője: főleg a katolikus egyház ellen, már nyílt sisakkal mer föllépni. Ezt megelőzve az ő modern ke-resztényellenes sajtója útján, rendezett val-lási és társadalmi életünk ellen erős rohamo-kat intézett és így kellőleg előkészítve híven a talajt, a lengyel cionisták minapi kongresz-szusán a Straz Polska nevű lengyel újság szerint már nekünk hadat üzenve a követ-kező beszédet mondotta egy rabbinus:

Testvéreim! az izraeliták már 19 szá-zad óta küzdenek azért a világhatalomért amelyet maga Isten ígért meg Ábrahám pat-riarkának. Ennek dacára mégis a kereszt diadalmaskodott és győzedelmeskedett a zsi-dók felett. Ez utóbbiak a világ minden ré-zsébe szétszóródva hosszú időn át a legke-gyetlenebb üldözések tárgya voltak.

Azonban most már remélhetünk. Az a tény, hogy a zsidók a föld minden országá-ban szétszóródtak, bizonyítja, hogy azok az országok az ő tulajdonukat képezik. Manap-ság mi egy impozáns látványnak vagyunk szemtanui. Izrael napról napra hatalmasabb lesz.

Az arany, amely előtt az emberiség bő-kol, az annyira bálványozott arany, az ugy-szólván teljesen zsidók kezében van és az

arany Izrael jövője. Az üldözések ideje már régen elmúlt. A keresztény népek haladása és a civilizáció hatalmas sánczok, amelyek a zsidókat védik és terveik megvalósítását elő-mozditják. Nekünk zsidóknak sikerült ke-zeinkbe kaparítani a világtőzsde legfontosabb központjait: a párisi, londoni, bécsi, berlini, hamburgi, amsterdami és budapesti börzék a mieink. Mindenütt, ahol zsidók laknak ha-talmas tőkék felett rendelkeznek. Az összes államok ma el vannak adósodva. Az adóságok arra kényszerítik az államokat, hogy bányái-kat, vasutjaikat és gyáraikat biztosítékul lekössék a zsidóknak. Most már csak az van hátra, hogy a földbirtok is teljesen zsidó kezekbe kerüljön, főleg a latifundiunok. Ha a nagybirtokok zsidó kezekbe mennek át, úgy azokon a nagybirtokokon dol-gozó keresztény munkások tömredék jö-vedelmet fognak hozni a zsidóknak. — 19 századon át nyögtünk az iga alatt, de ma hatalmasabbak vagyunk mint ellenfeleink. Igaz ugyan, hogy sok zsidó megkeresztelke-dik, de ez is csak arra jó, hogy még jobban növelje hatalmunkat, mert egy kikeresztelke-dett zsidó sohasem szűnik meg zsidónak lenni. El fog jönni az idő, mikor a keresztények szívesen lennének zsidókká, de akkor Juda népe utálattal fogja őket visszalökni magától!

A zsidók föllensége a katolikus egy-ház. Mi zsidók szítottuk a különböző fele-kezetek közt az egyenetlenség és harcok tü-zét. Első sorban is legádázabb harcot a ka-tholikus klérussal fogjuk vívni. Fel fogjuk ellene használni a gunyt és gyalázkodást, botrány-történetekkel fogjuk beszenyezni, hogy ilyen módon tegyük ki a világ megve-tésének. Azután hatalmunkba fogjuk keríteni az iskolát. A keresztény vallásnak el kell tűnnie. Az egyház el fogja veszíteni befo-lyását, ha szegényre tesszük és gazdagsága Izrael zsákmánya lesz. A zsidóké a feladat, hogy a katolikus házasság felbonthatlansá-gának véget vessenek és azért a polgári há-zasság mellett mindenütt agitálniok kell. — Franciaország már a mienk s most Ausztria-Magyarországon a sor. Végül teljesen hatal-munkba kell keríteni a sajtót, mert ural-munkat csak a sajtó teheti biztossá és teljessé.

Igy beszélt a leMBERGI cionista-gyűlés rabbija. A Straz Polka és több más lengyel lap állítólag szóról szóra közli a háborúra is kész rabbi beszédét.

Ime, hova jutottunk! Dictatori hatalom-hoz juttattuk a zsidóságot, megnöveltük ha-talmát, kiengedtük kezünkől a sajtót, sőt ezt a monopolizált óriási hatalmat mi ját-szottuk kezébe újságjaik pártolásával és a miénk elhanyagolásával. És ma már oly erős, hogy félelmetes sajtótáborában bizva egye-nesen letiprásunkat hirdeti ez a vakmerő kisebbség . . . Valóban a legutolsó pillana-tokat éljük, a mikor teunünk kell! Áldozat-tokkal erőssé tenni a mi sajtónkat és kivetni, bojkottálni a zsidó sajtót.

Adakozzunk a Sajtóalapra!

Egyházmegyei sajtóalap.

Mult gyűjtésünk óta érkezett újabb adományok:

A. M. megajánlott adományából a negyedik részlet	100— K
A beregszászi irod. köri est jöve-delméből	20— K
A Sajtóalap könyvéért	2— K
Eddig begyűlt	6732-75 K
Megajánlva	1168-44 K
Teljes összeg 8023-19 K	

Szatmár város és vidéke n. é. kö-zönségének szíves tisztelettel hozom tudomására, hogy a legszebb

tavaszi ujdonságok

dus választékban érkeztek raktáramra. Kész szolgálattal

Páskuj Imre.

Márczius 15-ének ünneplése.

A nagynapot mély bensőséggel ünnepelték meg a különböző intézetek. Másutt a város is ki szokta venni részét e hazafias ünnepből, így Ungvár diszgyűléssel adózott a magyar szabadság hajnalának, de nálunk még a Kölcsey-kör sem tartotta meg azelőtt szokásos diszünnepeit. Holott az idén annál inkább kötelessége volt volna, hogy némiképp lemossa azt a szégyenfoltot, a mely a kör működéséhez tapadt az ideai szabadságyaladásai egyikén, a mikor a Kölcsey-lobogtatta trikolor az anarchikus és destruktív irányzat demagógiájának vörös lobogójává változott. — Még egy szomorú dissonans hang vegyült az ideai márczius 15-i ünnepek ihlető chorusába: a Németi Polgári Társaság vígadózása, a hol táncmulatság volt és a hol — az egyik helyi lap szerint — „jó minőségű italok, mint kiváló hangulateltők reggel hat óráig tartottak együtt, a legjobb hangulatban a közönséget.“ Márczius 15-éhez méltatlan az ilyen ital-keltette hangulat. Annál bensőbb, melegebb volt iskoláink ünnepe.

Lélekemelő, szívet-lelket nemesítő hazafias ünnepélyt tartott a *papnövendékek Egyházirodalmi Iskolája*, melyen a szemináriumi előjárásán kívül számos érdeklődő is megjelent. Az ünnepélyt a Hymnus vezette be, melyet a papnövendékek énekkel adtak elő. Ezt M. Csonth Ignác IV. é. h. h. társulati elnök megnyitó beszéde követte, melyben gyönyörű szavakkal írta le azokat az érzelmeket, amelyekkel márcz. 15-ét ünnepelnünk kell. Utána Pirsalszky Ferencz I. é. h. h. szavalta el nagy hatással Petőfi „Nemzeti dal“-át. Ezt egy hatásos kuruczdal követte, Ekkel Lajos rónaszéki plébános szerzeménye. Az ünnepély középpontja Láng Ferencz III. é. h. h. ünnepi beszéde volt. Végig vezetett a történelmen s megmutatta, hogy miként nyilvánult meg minden időben a magyarnak hazaszeretete s a szabadság iránt való érdeke. Varju Benő I. é. h. h. Petőfi „Egy gondolat bánt engemet“ című versének előadása után, Gyulay Mihály III. é. h. h. vont felolvasásában párhuzamot a valódi és a modern értelemben vett szabadság között. Petőfi a Hortobágyon című melódrámát Lőrincz Lajos VIII. o. t. papnövendék adta elő szép alakítással: zongorán Deák János IV. é. h. h., hegedűn Radics István IV. é. h. h. kísérték. Majd a kar „Uj kurucz-nóták“-at énekelt. Végül Deák János IV. é. h. h. társulati főjegyző záróbeszédében kiemelte, hogy a katolikus papság mindig előjárta a hazaszereteten. A szépen sikerült ünnepélyt a Szózat szívet tüzesítő akkordjai zárták be, melyet az énekkar adott elő. Legvégül Szabó István praelátus kanonok, szemináriumi rektor intézett buzdító szavakat a növendékekhez.

A kir. kath. főgimnázium Kazinczy-Önképzőköre Márczius Idusán diszgyűléssel adózott az 1848. évi márcz. 15-iki események emlékeztetének. A választékos műsor, amelynek mindenes pontja hazafias, művészi szép és jó izlésűnként teljesen kielégítette, méltán kiérdemli a legszigorubb kritika mellett is a legnagyobb elismerést. Az ifjusági vegyeskar többszöri kiváló szereplése, az ifjusági zenekar precíz művészi kísérete és játéka, a Nemzeti dal ügyes előadása, Petőfi A nemzethez című költeménynek tüzes, mélyen áttértett elszavalása, a komoly, tartalmas ünnepi beszéd, a melódráma hatásos alakításával, a quintett a derék fiatal szereplőkkel, a Kossuth nóta, A puszták fia feledhetetlen hegedűs zongorakísérettel mellett mind arra szolgáltak és azt bizonyítják, hogy a kir. kath. főgimnázium és az ünnepély közönsége a legméltóbban ünnepelte meg márczius 15-ét. Mindebben főrésze van Sándor Vencze tanárelnöknek, aki fáradságot nem kímélve buzgalomával, rátermettségével nemcsak kész számokat adott elő,

hanem maga is gazdagította szerzeményeivel a programot. Ábrányi E. „Magyar nyelv“ című költeményét zenésítette meg és adta elő az ifjusági vegyeskar ugyancsak az ő vezetésével. Semmi szükség a hazabeszélésre, a közönség ítélte, a tetszés általános és impozáns módon nyilatkozott. Az ünnepélyen zene- és énekszámok szerepeltek, beszédet Erdős Jenő VIII. o. t. mondott, szavaltak: Szepessy F., Haluskay S., Lengyel S., zenedarabokat adtak elő: Sztojka B., Szarukán K., Banner L., Banner A., Szarukán Z. és Róth S.

A felső kereskedelmi iskola ifjusági önképzőköre az alábbi műsorral tartotta meg diszgyűlését: Szózat, Nemzeti dal, szavalta Ilk Rezső. Magyar ábránd, Vébertől hegedűn előadta zongorakísérettel Netter Endre. Ünnepi beszéd, mondta Petrován László. Petőfi a Hortobágyon, szavalta Grosz Adolf, zongorán kísérte Zeisler Ilona. Az utolsó honvéd, szavalta Molnár Anna. Magyar dalok, hegedűn előadta Endréd Kornél, zongorán kísérte Géresy Juliska. Zászló a mincsoli tetőn, Irta és felolvasta Mezei Ferencz. A zászló, szavalta Dénes Béla. Himnusz, énekelte az ifjusági férfiak.

A ref. főgimnázium ünnepélyén: Szaplonczay Bertalan, Zámory Pál, Boeckay Jenő;

a ref. tanítónőképző és felsőbb leányiskola önképzőköre ünnepélyén pedig Görös Erzsébet, Szigethy Piroska, Vass Erzsébet, Kovács Ida, Szenes Mária, Varga Ilona, Gáspár Ella, Horváth Anna, Döry M., Nagy Gabriella működtek közre.

Az elemi iskolák is hangulatos ünnepeikkel emlékeztek meg a nagy napról.

EGY IRÓ NAPLÓJA

XXI.

Ez a cikk, — bár egyik-másik része bizonyára másként hangzanék, ha írójuk és közötte nem volna meleg baráti viszony — már határozottan bírálát. Szép, szubjektív, egyetlen szempontú, de emelkedett szempontú, mint minden bírálát, mely az ő tolla alól kerül ki. Palágyi Lajos, az én állandó vitatkozó társam, alapveti ellenfelem és érveim kitűnő közsörüköve mindig egyetlen szempontból ítél, mindig a legteljesebb szubjektivitással, mindig mélyésgesen őszinte meggyőződéssel és éppen azért mindig élesen, határozottan, világosan, de — tévesen. Hogy egyetlen szempont elégtelen az igazság kiderítésére, azt bőven kifejttem már ebben a naplóban, de kifejttem már azt is, hogy tiszteletben tartom az ilyen szubjektív megállapításokat is, mihelyt kétségtelen előttem az őszinteségük. Palágyi Lajosnak, mint mindenkinek, a ki mereven ragaszkodik a maga szempontjához, normái és mértékegységei vannak, a melyektől minden eltérést hibának ítél. Normáit és mértékegységeit görög eszményeiből, Homerosból, Aischylosból, Sokratesből vonta le, s a maga mély erkölcsi érzésével, a köznapitól mindig az eszményi felé forduló gondolataival tette egyénné és merevítette meg. Mindig érdekes, a mit ebből az emelkedett szempontból mond, de értékelése sokszor megdöbbentő. Olykor mintha holdbeli gránittömböknek tenne szemrehányást, hogy nem olyan a súlyuk, mint a földieké. Hogy *nem lehetnek* olyanok, azt nem is vizsgálja meg. Nem olyanok, tehát kárthatandók. *Állandó* normákat szab a folyton vál-

tozó szellemi világnak, s ezzel árulja el, hogy nem a dolgok megértésére tör, hanem az eszményeiért harcol. Eszményekért harcolni a küzdés legnemesebb fajtája. Más szavakkal ez a legszebb igazságtalanság, az emberi tirannizmus legmagasabb neme. A fölismeret „legjobb“-nak ráerőszakolni akarása a más „legjobb“-ért harcolókra.

Mindannyian harcosoknak születünk, de harci kedvünket minden megértés lejjebb lohasztja. Igaza van Palágyi Lajosnak, ha megállapítja a harcból való kikapcsolódni kívánczóságot, de nem lehet igaza, mikor így definiálja: „a mindent megérteni és megmagyarázni akaró felfogás, ha tökéletessége legmagasabb fokát éri el, teljes meddőségre, passzivitásra, egyéniellen semlegességre kárthatja a lelket.“ Ez a meghatározás két gondolatnak erőszakos egybefoglalása: a megértésé és az értékelésé. Az azonban, hogy valaki mindent meg akar érteni, távolról sem jelenti még azt, hogy minden megértett dolgot egyértékűnek is vall. Megérték egy gyilkost; megérttem az egész életét, az egész életén végighúzó bonyolult oklancolatokat és mindent megértve megbocsátok neki. Megérttem Dantét ugyanígy és megbocsátom neki páratlanul pártos igaztalanságait. Hogyan jelenthetné e két ember megértése azt, hogy a gyilkosságba sodort fickó és a pártos állásfoglalásra kényszerített szellemiörök között nem teszek különbséget? Mít jelent hát? Csupán azt, hogy megértésük által megszereztem a magam szemében azt az alapot, a melyen értéküket biztosabban, jobban, helyesebben állapíthatom meg. Meddőség ez, passzivitás, egyéniellen semlegesség? Nem, inkább *fokozott aktivitás, mely próbák alá vetett és teljesen megnyugtatót lelkiismerettel ítél, cselekszik és hat.*

Két ellentétes szempontból ítélő azt mondja egymás ítéletéről, hogy *rosz*; és minden *rosz*, mihelyt eltér az övétől. Az a felfogás, a mely felé én törekszem: két ilyen ellentétes ítéletre csupán annyit mond, hogy egyik sem lehet *teljes*. Ez nem semleges álláspont, mint a hogy a maguk igazáért egymás ellen irtóháborút folytatók látják, csak finomabb eszközökkel dolgozó. Nem mérsárol és nem irt az egyik, s nem dicsóít mindent az egekig a másik táborban, de kimustrálja mind a kettőből azt, a mit megértett s megértve: értékelhet. Ha valaha hát ma szemellátható, mily vakok a pártok efféle szellemi háborúságok esetén egymás értékeivel szemben. És szükségszerűen éppen ilyen vak mindenki, a ki egyetlen szempontból, tehát bármily nemes legyen is: párt szempontból ítél. Az a mértékegység, a melylyel a világ minden dolgát egyöntetűen akarjuk fölmérni: mindenkor megcsal bennünket. Mert mindennek más mértéke van.

Ismerek valakit, a ki még Palágyi Lajosnál is hevesebben vitatja a görög szellem utólréhetetlenségét és fölülmulhatatlanságát. És mivel homeroszi talentumokkal már ezzel az egységgel meg nem mérhető értékeket: szentül meg van róla győződve, hogy megállott vagy visszafejlődött a világ. Cervantes, Shakspeare, Dante, a krisztusi tan, a rabszolgaság eltörlése, Beethoven, Michelangelo, Newton, Velazquez nem jelentenek fejlődést, nincsen is fejlődés.

Pártoljuk

a hazai ipart!

Minden magyar ember szent kötelessége a hazai ipar pártolása.

KEPES SÁNDOR

Első Magyar Andesit Sirkőgyárában SZINÉRVÁRALJÁN csakis hazai termékeket dolgoznak fel.

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alaku pyramisokat, obeliszkokat, keresztteket, emléktáblákat, sírfeleket, mezei keresztteket, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE.

Fiók-üzlet: Szatmár, Attila-u. 4.

Megjegyzem, hogy ez az ember mélyen gondolkozó, nagyszerű ember, a ki mindent meglát, a mi dór oszlopának tetejéről meglátható; csak azt nem lehet vele megértetni, hogy azon a kis hellén közön túl, a mi az ő látóhatárát övezi: szintén nagyevű, talán még nagyevűbb, még változatosabb, ezerféle új drágasággal bővelkedő világ van, a melynek helyes értékelése már mértékességeket kíván. A csúcsíves kőcsipkéket nem lehet görög köblábakkal mérni és nem Aischylos méltóságos lépteivel Shakspeare danse macabre-jait; sem Aristoteles formuláival az élettan nagy problémáit*, sem a marsyasi mítoszszal Bach fugáit, sem stadionnal a Nap spektrumát. A mértékesség minden világban más; minden nagy szellem külön világ, nem szabad őket egy mértékre vennem. Ez a ceruza itt a kezemből a Mercuriuson könnyebb volna mint itt a pehely, s a Jupiteren olomnál nehezebb. Mint ugyanegy jelző három nagy szellem egy-egy mondatában.

* Aristoteles vitatta, hogy egy és ugyanazon növény nem lehet mindkét nemű, mert akkor felsőbbrendűnek kellene lennie az állatnak, pedig alsóbbrendű.

Lapunk egyes számai kaphatók a főtőzsdében és a Barth-féle kis tőzsdében a Deák-téren.

Eucharisztikus világ-kongresszus.

Mint jeleztük ez év szept. 12—15. Bécsben lesz a XXIII. euch. világkongresszus. A kongresszus tartama alatt az Eucharistia tiszteltetésére a Szt. István dombon mindennap ünnepies pontifikális misék és litániák tartatnak, egyes püspökök és papok szentbeszédet mondanak. Ezenfelül a Szt. István dombon mindennap egy ünnepi ülés lesz. A közelfekvő templomokban ugyanezen ünnepségek az egyes nemzetiségek nyelvén folynak le. Szeptember 15-én Bécs gazdagon feldiszipített utcáin át ünnepélyes körmenet fog vonulni. A főváros (és egész Ausztria) minden templomában a legméltóságosabb Oltáriszentséget imádságra teszik ki és a hívőket nagy számban részesítik a szentáldozásban. A külföldi résztvevőknek lakásáról, a fővárosban való kalauzolásáról, ugyszintén olesó vasúti jegyekről és különvonatokról az illető bizottságok ideje korán gondoskodni fognak. A kongresszussal kapcsolatban egyházművészeti kiállítás nyílik meg. A kongresszuson résztvevők tagdíjai a következők: 10 K minden ünnepségre és ülésre, amelynek fejében azonkívül még térkép, bécsi kalauz és utólag a kongresszus lefolyásáról szóló illusztrált könyv jár; 6 K ugyanezek fejében, de a kongresszus jegyzőkönyve nélkül; 2 K a kongresszusnak egyetlenegy tetszésszerinti napjára. Érkező egész csapatok számára a vasutakon árkedvezmény. A kongresszus bucsuiból olyanok is résztvehetnek, akik a kongresszuson ugyan jelen nem lehetnek, de a tagdíjat beküldik. A kongresszusra vonatkozó minden küldemény és irat a Központi Irodához (Zentral Kanzlei des Euch. Weltkongressus, Wien I, Stephans platz 5, tel. sz. 9069) küldendő.

A történelmi materializmusról szóló tanulmányt Némethy Gyula dr. nagyváradi theol. tanár — Némethy dr. helybeli kir. ügyész testvératyja — írta, az alapos cizkire újból felhívjuk olvasóink figyelmét.

Oltáregyesületi lelkigyakorlatok. Varjas Endre, oltáregyesületi igazgató márcz. 23., 24. és 25-én Beregszászon, márcz. 31., ápr. 1. és 2-án pedig Szatmáron az oltáregyesületi tagok részére lelkigyakorlatokat tart. Az exercitiumok alatt naponként három elmélkedés lesz és a negyedik napon közös szentáldozással fejeződnek be.

Conferentia beszédek. A Jézus társaságok kálvária templomában márcz. 24—31-éig P. Mester János S. I. conferentia

beszédeket tart férfiak számára. A conferentia beszédek egész héten át mindennap este 8 órákor kezdődnek.

Az Irodalmi Kör megalakítván választmányát, ma, márcz. 20-án tartja első választmányi gyűlését. A választmány tagjai a következők: Helybeliek: Bagossy Bertalan, Bodnár György, Hámon Róbert, Jaklovics György, Jankovics János, Kertész Pál, Merker Márton dr. Schwegler Ferencz, Tóth József, Uhl Károly dr. Varjas Endre, Wolkenberg Alajos dr. Vidékiek: Diemand Lajos, Fibiger Sándor dr. Illosvay Lajos, Jordán Károly dr., Magyar Bálint, Molnár Károly, Pilcz Ede, Rónai István, Szolomájer József, Tahy Ábrahám, Veszprémy Sándor, Zahoránszky István.

† Berenczei Kovács Jenő.

Megdöbbentő, váratlan haláleset borítja gyászba a vármegye szinte minden neves családját. Berenczei Kovács Jenő márcz. 18-án éjjel szívszélhűdés következtében meghalt. Még fölvehette az utolsó kenet szentségét és így költözött el tőlünk ez a nemes, egyenes jellemű, katolikuságával tündető férfi. Ott láttuk vasárnaponként a szentmisén, husvéti gyónását elvégezte mindig őszinte töredelemmel, hite az Urnapi körmeneteken mindig odavitte a baldachinum mögé, hogy kísérelje az Oltáriszentséget s így nyíltan színt valljon vallásáról és vallásának tanításairól. Élénk figyelemmel kísérte és részt kért a katolikus mozgalmakból. A nyáron tartott tiltakozó gyűlés sikere is jórészt az ő érdeme. Egyszóval nem czimzetes katolikus volt, sem nem a „jó katolikusok” táborából való ber. Kovács Jenő. A vármegyei és társadalmi életnek is jelentős, számottevő alakja volt. Mint gazda az első köze tartozott. Elnöke volt a löverseny-egyesületnek és a sorozó bizottságnak és eleven agitálással vett részt minden társadalmi mozgalomban. Meleg ragaszkodással és őszinte tisztelettel vette körül min. Jenki. Mi őszinte megilletődéssel veszünk részt családjá nagy gyászában, a melyről a következő gyászjelentést vettük: Özv. járdánházi és berenczei Kovács Jenőné: domahidai Domahidy Hedvig, ugy a maga, valamint fiai Miklós és neje Streicher Berta és gyermekei Dóra, Lili, Éva; Sándor és neje hirpi és ivácskői Szuhányi Margit és gyermekei Margit, Sándor; sógornője özv. berenczei Kovács Sándorné szentkatolnai Cseh Mária és gyermekei Emil, Lajos; sógora berenczei Kovács Géza és gyermekei Adrien, Gusztáv; testvérei özv. alsócsernányi Domokos Lászlóné és családja, domahidai Domahidy Viktor és neje széki gróf Teleki Blanka és gyermekei és az egész rokonság nevében fájdalmas szívvel tudatja, hogy felejtetetlen szeretet férje, édes atyjuk, apósuk, nagyatyjuk, testvére, sógorok és nagybátyjuk járdánházi és berenczei Kovács Jenő folyó hó 18-án este 9 órákor, élete 63-ik boldog házasságának 37-ik évében, a halotti szentségek felvétele után családját olyan nagy szerető lelkét, rövid szenvedés után csendesen a Teremtőnek visszaadta. A megboldogultnak hűlt teteme, a róm. kath. egyház szertartása szerint, a szatmári gyászházban f. hó 20-án d. u. 2 órákor tartandó szertartás után fog a homoki családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise áldozat f. hó 20-án d. e. 10 órákor fog a szatmári székesegyházban és a lázári róm. kath. templomban az Egke Urának bemutatni. Szatmár-Németi, 1912. évi márcz. hó 18. Áldás és béke lengjen porai felett!

Az egyhm. Irodalmi Kör előadása. Vasárnap délután Sándor Vencel főgimnáziumi tanár tartott előadást a Caecil-egyesület nagytermében. Előadásának tárgya a magyarországi ellenreformációs mozgalom volt. Előjáróban ismertette a protestantizmus rohamos elterjedésének és óriási tulsulyra emelkedésének okait, különösen kiemelve a II. Lajos király elestéből származó teljes megbénulását a katolicizmus ellenállási képességének. Majd szólott a 16. század végén meginduló katolikus ellenakcióról. Mint Europa valamennyi államában, ugy Magyarországon is a jezsuita rend volt az ellenreformáció lelke; nálunk a rend egyetlen tagjának, Pázmány Péternek nevéhez fűződik az ellenreformációnak nem csupán megindítása, hanem minden küzdelme és végső győzelme is. Ennek következtében a Pázmány életének, irodalmi és egyéb működésének ismertetésével

kellő megvilágítást nyert a magyarországi ellenreformáció, a küzdő felek lélektana, baremodora és szellemi fegyverzete. Előadása második felében szembeállította az előadó a letűnt századok vallási küzdelmeit a jelenkor szellemi harczaival. A kettő között mélyreható és mélyen elszomorító különbségek vannak. Ma nem vallásos meggyőződések harca folyik, hanem a hit küzd a hitetlenséggel, a vallás a vallástalanság ellen. S a mi a legaggasztóbb, a vallástalanság hívei jobb ügyhöz méltó kitarással dolgoznak a vallás-erkölcsös világnézet rombadöntésén, anélkül, hogy a réginek romjain felépítendő új világnézetnek alapelveivel, tartalmával már előzetesen tisztában volnának. Ezen válságos helyzetnek fenyegető veszedelmeivel szemben mulhatatlan kötelességük a krisztusi hit közös alapján állóknak, katolikusoknak és protestánsoknak, a megtámadott alap védelmére szövetkezni és együtt munkálkodni. A katolikus társadalomnak pedig áldozatos kitarással kell támogatására sietnie minden katolikus szervezetnek és intézménynek, első sorban a katolikus sajtónak. A gazdag tartalmu, meggyőzően világos és élvezetes előadást a hallgatóság lelkesen megtapsolta. A növendékpapoknak kitűnően előadott hazafias énekei eddigi kiváló sikereiket is felülmúlták s valósággal magukkal ragadták a közönséget. — Jövő vasárnapon dr. Fecstel János főgim. tanár tart előadást VI. és VII. Pius papáknak Napoleonhoz való viszonyáról. Kezdeté este 1/2 6 órákor.

Milyen időjárásunk lesz? Az időjárás márcz. huszonkettedike után újra hűvös, sőt 28-ika körül még hóesés sincs kizárva. Április havának változati napjai közül legerősebb hatása: 10 hideg, esetleg viharos, inkább száraz; 16 enyhe; 22 hideg szeles, csapadékos hó alakban; 28 csapadékos. A bolygók részéről a következő napok azok, amelyekben vagy körülöttük súlyedés állhat be: márcz. 22-ike, ápr. 6 és 19-ike, május 4—14—16 és 27-ike. Ezen napok közül várhatunk tehát lehűlést, amelyekre jól teszik a gazdák, ha figyelnek.

A székesegyházi chorus énekkrendje márc. 25-én, Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén. Grad. Ign. Mitterer, op. 52. No. 5. 4 sz. v. k. Off et Missa Vinc. Goller, op. 25. 4 sz. v. k. org. Intr. Comm. Cantus plenus, traditionalis. (Editio Vaticana.) Choraliter, unisono, t. k. org. kis. — Vesp. Ant. choraliter, unisono, org. kis. Psalm. Falsobordone: Ludovicus Viadana, op. XII—XXVIII. (1608. 1612. közötti időkből: 1.) T. VIII. No. 8., 2.) T. I. No. 1., 3.) T. VIII. No. 2., 5.) T. VIII. No. 4.) 4 sz. v. k. á capella, váltakozva choral tonusaik szerint, unisono, org. kis. clericus chorussal. Hymnus: „Ave maris stella”. (1-7.) E. Nickel, op. 16. No. 117. J. Chr. Bischoff, (Fis) (1., 3., 5., 7., — Amen.) 4 sz. v. k. á capella és E. Pfeiffer, (Fis) (2., 4., 6.,) 4 sz. f. k. clericusokkal a szentélyből, felváltva. (Amen: együttesen a szentélyből a férfikarral és a chorusról a vegyeskarral 8 szólamulag.) Magn. Ton II. VII. Auctor incertus, XVI. századból. (Fr. X. Haberl, Kepert. Musicae Sacrae, Tom. II. Fasc. I. No. 22.) — Prédicáció előtt és után G. Sámson — J. Tóth „Imában elmerülve” kezdetű compositiót orgona kíséret mellett a clericusok 4 sz. férfikarban éneklék.

A papképzés reformja. Valami indiszkreczió következtében a pápa legújabb motu propriojának tervezete a papképzésről nyilvánosságra jutott. A reform főbb pontjai a következők volnának: 1. A papszentelés kanonikus éve ezental (megkezdett?) 28. életév. 2. A theológiai tanulmányok ideje 5 év lesz. 3. Bevégzett tanulmányok után a papjelölt mint diakónus (mint ilyen keresztelhet, áldoztathat, prédikálhat és katekizálhat) a lelkipásztorkodás gyakorlására (káplán állomásokra) küldetik. 4. És csak ha a gyakorlati életben is bevált, bocsáttatik a papszentelésre. — Mint látjuk, a terv ideális szempontból igen szép és a régi egyházi disciplina felújítását tartalmazza. De az indiszkreczió úgy látszik utját vágja a tervezett reformnak, mert mint az „Osservatore Romano” márc. 13. száma jelenti: „Fel vagyunk hatalmazva, hogy az újságok által publikált reformtervezet nincs készülőben.”

Gyémántlakodalom. Boross János az ipartársulat volt elnöke, 48-as tűzérőrmester, feleségével: Koos Sárával házasságuk 60-ik évfordulója alkalmából vasárnap gyémántlakodalomát ünnepelte. Nagyszámu rokonság, széleskörű baráti kör ünnepelte a ritka családi boldogságot megért, egészségnek örvendő jubilánsokat.

Orsz. zarándoklat Rómába. Az orsz. Katolikus Szövetség nagyszabásu országos zarándoklatot rendez májusban Rómába. A zarándoklatban résztvevőket gróf Zichy Gyula pécsi püspök vezeti a pápa 6 szentsége elé. Az indulás Budapestről május 1, visszaérkezés május 9. Résztvételi díj az I. osztályra 190 K, a II osztályra 150 K, a III. osztályra 95 K, amelyben utazás, lakás, ellátás, belépődíjak és borralalók is befoglaltatnak. A részvételre jelentkezni lehet április 15-ig az Orsz. Kath. Szövetségnél (Budapest, IV. Ferenciek-tere 7. 1. em. 8.)

Adomány. Boromissza Tibor dr. megyés püspök 100 koronát küldött a rendőrfőkapitányhoz a panyolai árvizkárosultak javára.

Ebzárlat. A főkapitány a város területén felmerült ebveszettség miatt e hó 9-ikétől április hó 18 bezárólag 40 napos ebzárlatot rendelt el.

A városi takarékpénztárak haszna. Nagybánya város takarékpénztára most adta ki az 1911. évi zárszámadását. A városi takarékpénztár 1911. évi tiszta jövedelme 114.000 korona volt. Ez az eredmény a legjobb érv a városi takarékpénztárak létesítése mellett.

Méhészeti tanfolyam. A földművelésügyi miniszter a gödöllői állami méhészeti gazdaságban földmivesgazdák részére négy 18—18 napra terjedő méhészeti tanfolyamot rendeztet. Az első tanfolyam ideje május 2—19, a másodiké május 21-től június 8, a harmadikké június 12—29 és a negyediké július 3—20. A részvétel teljesen ingyenes, sőt a résztvevők ingyen ellátásban részesülnek és utazási költségük megtérítetik. A folyamodványok a földművelésügyi miniszterhez nyújtandók be.

A kath. sajtóalap. A kath. sajtóra négy és fél év alatt 530 ezer koronát adott 11 millió magyar katolikus. Vagyis átlag számítva minden katolikus 0'0001 koronát, azaz egy fillért áldozott évente a fontos czélra. Persze ez is átlagban van úgy, mert tényleg sokan ennyit sem adtak. Belgiumban a kath. iskola javára 4 év alatt 60 millió frank gyűlt össze, azaz évente 4 és fél frankot adott minden katolikus. Ha nálunk is meglenne ez az áldozatkészség, röviden nagy lépéssel és az áldozatokkal haladhatna előre a magyar katolicizmus.

Szatmári pénztézetek az új bankalakulás ellen. Szatmár-Németi 12 legregibb pénztézetete az Osztrák-Magyar Bank főnökének Unger Istvánnak elnökelete alatt a napokban értekezletet tartott, amelyen kimondták, hogy a jövőben Szatmáron új pénztézetek alakulását nem segítik elő, illetve azt minden rendelkezésükre álló eszközzel megakadályozzák.

Megyeegülés. Szatmárvármegye törvényhatósági bizottsága — amint már megírtuk — Nagykárolyban, a vármegyei székház gyűléstermében 1912. márczius 21-én rendkívüli közgyűlést fog tartani.

A bécsi eucharisztikus kongresszus. Az eucharisztikus kongresszusra Angliából nyolczszázan, Belgiumból ötszázán, Párisból háromszázan jelentkeztek. Magyarországból oly sokan jelentkeztek, hogy részükre két templomot kellett lefoglalni. Az eddig jelentkezettek száma összesen négyezer.

Wallon Henrik Fia utódai Duha Tivadar és Géza fűszer, csemege, bor és lisztáru üzlete Szatmár-Németi, Kazinczy-utca 2. Alapított 1858. évben.

VIDÉK

Márczius 15. ünneplése. Nagy lelkesedéssel ünnepelték mindenfelé a szabadsajtó ünnepeit. Mint tudósítónk írják, különösen nagy, szabásu volt márcz. Idusának ünnepe Ungvárt, a hol a város díszközgyűlést tartott és a különböző egyesületek, iskolák szép műsorú ünnepeket rendeztek. Hasonló ünnepek voltak Beregszászon és Nagykárolyban. A nagybányai legényegylet 17-én ünnepelte a szabadsajtó évfordulóját. Ez alkalommal Pásztor István főgymn. tanár tartott előadást. — A lászári róm. kath. iskolában is megünnepelték márczius 15-ikét. A „Szózat“ elneklése után Kerekes Mihály plébános lélekemelő szavakban ecsetelte a márczius 15. jelentőségét; Urge Imre tanító pedig a hazaszeretetre buzdította növendékeit. Azután több hazafias szavaltat és dal következett és végre a „Himnus“ éneklésével és magyar hazafias énekekkel az ünneplés hangulatban véget ért. A „Zajtai Ifjusági Egyesület“ az egész község részvételével nagyszabásu, s remekül sikerült hazafias ünnepélyt ült meg 1848. márczius idusát. Az egyesület keretében alakult dalárda hazafias dalokat énekelt, az ifj. egyesület tagjai közül szavaltak: Leitner Ferencz, Kovács Antal és Nusszer János ifjak; Kormos Gyula körjegyző „Márczius 15 ének társadalmi vonatkozásai“, Viland József tanító „A nagy nap története“ czimvel olvastak föl. Az ünnepi beszédet, valamint a megnyitót és záró beszédeket Gaál Lajos, az ifj. egyesület igazgatója tartotta. A rk. giródtófalusi iskolánövendékei Bakó Pál tanító vezetése alatt gazdag és változatos műsorú ünnepeket keretében elevenítették föl az 1848-iki márczius eseményeinek emlékét. Az ünnepeket a Himnusz vezette be. „Szavaltak Eperjessy Ilonka, Sztán Auróra, Babics M. Kiszabaján György, Grozinger Ilonka, Snaller I. Grozinger S. Vágó Jenő. Az ünnepeken több énekszám hangzott el, míg a beszédet Bakó Pál tanító tartotta. A jelenvolt nagyszámu magyar és kevés román közönség sorából pedig Czach Gilbert dr. minorita házfőnök mondott lendületes, hazafias záróbeszédet.

Missió Munkácson. F. hó 2—10-ig tartottak missiót P. Varga István és P. Martinovics Sándor Jézustársasági atyák. Ujság volt ez Munkácson, olyan ujság, melyről évek mulva is lelkesedéssel fognak beszélni a munkácsi hívek. Sok szép, nemes, üdvös gondolatot valósított meg már Munkácson két évi plebánoskodása alatt Veszprémy Sándor plebános, de a legüdvösebb mégis a missió tartás gondolata volt, mely immár szintén testet öltött. Ezren és ezren fogják áldani ezért: az eltévelyedettek, hogy ismét Krisztushoz vezettek, a lanyhák, a hitben álmosak, hogy fölrázták lelki zsibadtságukból, a buzgók, a jámborok, hogy megerősítették. A missió tartama alatt három ezren végezték el sz. gyónásukat és járultak a sz. áldozáshoz. Naponként két prédikáció volt: reggel és este 6 órakor. Ezenkívül három délelőtti a filiákban is töltöttek, ahol gyóntattak és német prédikációt tartottak. Az esteli prédikációkat körülbelül ötözfél ezer lélek hallgatta, ember ember mellett, egy talpalattnyi üres hely nem találtatott. A távolabbi filiákból is seregesen jött a nép, nem tartotta őt vissza sem a zuhogó eső, sem a rengeteg sár. S kitartottak mindvégig úgy a városi mint a falusi hívek, sőt mindig többen és többen jöttek. Nem volt akadály, mely visszatartotta volna őket, mert nem az ujság, nem a kíváncsiság, hanem a lelki éhség, az örök igazság után való szomjuhozás hozta őket templomunkba, de nemcsak őket, hanem a más vallásuakat is. S lelkük vágya teljesült, az örök igazságok, melyeket a jó páterek oly kedvesen, egyszerűen, de meggyőzően hirdettek, a lelkek mélyébe vésődtek s ott nyugalmat, édes boldogságot teremtettek. Mély-séges hála ezért a jó missionárius atyáknak, kik békét, szeretetet, nyugalmat, boldogságot hoztak a mi lelkünknek. E hálnak adtak kifejezést a munkácsi intelligens urak és hölgyek, amidőn a bucsu beszéd után a sekrestyén át kivonulva ott személyesen külön-külön is köszönetet mondtak a pátereknek fáradozásukért és sokan könnyezve bucsuztak

el tőlük. A jó páterek már elmentek, magunkkal vitték hálnkat szeretetünket, de itt hagyták emléküket, melyet hálnasan őrzünk szívünkben.

Espereskerületi gyűlés. A felsőungyi kerület tavaszi értekezletét márczius hó 14-én Nagybereznán tartotta meg. A kerület minden tagja a beteg Buzinkay Gyula kivételével, jelen volt. A gyűlést Tahy Abris esperes-elnök nyitotta meg, magasan szárnyaló beszéddel. Több érdekes pont megvitatása után Lubomérsky Jenő, nagybereznai segédlelkész felolvasta az egyházmegyei hatóság által előírt, megfajdandó tételeket. A lelkészek Fialkovszky József szentszéki tanácsos, plébános vendégei voltak.

A debreczeni kath. népszövetség közös lelkigyakorlata. A debreczeni katolikus népszövetség márczius 23., 24. és 25. napjain közös szentáldozással egybekötött lelkigyakorlatokat tart. Az exercitiumot P. Trefán Leonárd kolozsvári szent ferencz-rendi házfőnök végzi. A lelkigyakorlatok a róm. kath. templomban tartatnak. — Ez az utja a kath. öntudat és élet ujjaébredésének.

Eljegyzés. Olsavszky Margitot eljegyezte korláthi Dienes Sándor t. szolgabíró Nsomkuton.

Márcz. 15-e az ungvári gk. papnevelőben. Az ungvári gk. püspöki lyceummal kapcsolatos „Egyházirodalmi Iskola“ régi hagyományaihoz híven kegyelettel ünnepelte meg most is nemzeti szabadságunk dicső emlékét alanti programmal tartott diszülésén: Hymnus, énekelte a papnövendékek férfikara. „Talpra magyar“ szavalt Sereghy Pál III. é. h. h. Unnepi beszéd, tartotta Kovács István III. é. h. h. Erkel „Hunyadi László“-jából részlet, játszotta a papnövendékek zenekara. „A kereszténység, mint a szabadság szerzője,“ írta és felolvasta Legeza József II. é. h. h. Riadó, énekelte a papnövendékek férfikara. „Akit a 48-as idők szele legyinte meg,“ elbeszélés, írta és felolvasta Duliskovics Eumén IV. é. h. li. Szózat, énekelte a papnövendékek férfikara.

A nagyszöllősi közjegyző hivatalba lépése. Beszkid István dr. az új nagyszöllősi kir. közjegyző, e hó 9-én tette le a beregszászi kir. törvényesség előtt hivatali esküjét, s közjegyzői működését megkezdette.

Munkás Otthon Nagykárolyban. Nagykároly szervezett munkásai közösen házat vásároltak, amelyet Munkás-Otthonná alakítanak és valamennyi szakszervezet ott helyezkedik el. Az Otthont május 1-én nyitják meg.

Az ungvári Mária-ház átvétele. Benkő József apátplébános, kanonok, márcz. hó 14-én, mint a szatmáregyházmegyei hatóság kiküldöttje, a stilszerűen ujjonnan épített Mária-házat átvette s ezzel kapcsolatosan a végleges leszámolást eszközölte. A munkálatok 32,450 koronába kerültek a műszaki vezetéssel együtt. Az összeg a következő adományokból talált fedezetet: a szatmári püspöknek az adománya 8.000 K. Hehelein Károly prelátus-kanonok adománya 21.950 K. Benkő József kanonok adománya 2.500 korona.

Uj pápai prelátusok. X. Pius pápa Fejér Emánuel és Turjay János g. kath. kanonokoknak a pápai prelátusi czimet adományozta.

Kitüntetés. A király Ludányi és Csomai Bay György beregsurányi nagybirtokosnak a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

Az ungvári Kath. Kör felolvasó-estéje. 10-én a Kath. Körben előadást Pap János agyagipari szakiskolai igazgató tartott a majolikáról. Dudinszky István tanítóképző-intézeti tanár pedig „A történetírás szelleme“ czimén tartott fölolvast.

Halálozások. Gartenthali Schmidhausen Mária hosszas szenvedés után az Urban elhunyt Nagybányán. Dr. Meisels Adolf beregszászi ügyvéd, vm. tb. t. főügyész 55 éves korában váratlanul elhunyt. Lassner Mária megerősítve az üdvösségünkre rendelt utolsó szent-ségekkal jobblétre szenderült Nagybányán. Hudeczek József életének 48-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt Mármaroszigeten.

Uj bank. Máramaroszigeten dr. Vetzák Ede nagykarolyi bankigazgató, Csapodi Sándor, Jakobovics Miklós, Kovács László stb. alapításában új bank van alakulóban.

Uj városi tisztviselők Mszigetén. A márcz 12-i városi közgyűlés rendőrbiztosnak Viski Balázs Lajost, rendőrrnöknek pedig Kövy Gyulát választotta meg. A megválasztott tisztviselők a hivatalos esküt a közgyűlés előtt le is tették.

Ung a magyar gk. püspökség mellett. A Rómában oláh részről megindított ellenkezőira egymás után mozdulnak meg a törvényhatóságok. Legutóbb Ungvármegye alispánja a vármegye közönsége nevében, Ungvár város tanácsa a város nevében a római szentszékhöz intézett táviratokban tiltakoztak az oláh agitáció ellen. Ungvár város tanácsa a város nevében a következő táviratot küldötte Rómába: Szentséges atya! A magyarországi új görög katolikus püspökség felállítását városunk lakossága szíveslélekkel óhajtja: miért is alázattal kérünk szentséges atyánk, hogy a nagyfontosságú püspökség ellenségeinek szégyenletes törekvéseit böcs és igazságos jóindulattal méltóztatással meghiusítani. Ungvár város rendezett tanácsa.

Hivatalos rész.

Továbbképző tanfolyamok.

Az elemi iskolai tanítók és tanítónők részére a folyó iskolaév nagy szünetében tartandó továbbképző tanfolyamok tárgyában a királyi tanfelügyelőkhöz intézett miniszteri rendeletet az érdekeltekkel ez uton közli az egyházmegyei hatóság és felhívja a róm. kath. tanítókat és tanítónőket, hogy a tanfolyamon minél többen igyekezzenek résztvenni.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minisztertől. 33771. szám.

Az 1906. évi január hó 10-én 102594/1905. sz. a. kelt itteni rendelettel kiadott szervezeti szabályzat értelmében, a folyó iskolai évek befejezése után a f. évi július 1-től 20-ig terjedő több állami képző intézetnél a korábbi évekhez hasonlóan három hétre terjedő tanítói és tanítónői továbbképző tanfolyamok fognak tartatni; még pedig: tanítók számára a bajai, kiskunfélegyházi, stubnyafürdői és temesvári állami elemi iskolai tanítóképző intézetekben; tanítónők részére pedig az eperjesi és a szabadkai állami elemi iskolai tanítónőképző intézetekben.

E tanfolyamok egységes programja a következő:

1. Tájékoztató a szociális paedagogia legújabb törekvéseiről és alkotásairól a külföldön és hazánkban, 10 óra.
  2. A rajz és kézügyesség a szemléltetés szolgálatában, 4 óra.
  3. A magyar nyelv tanítása nem magyar ajku népiskolában (az új tanterv és utasítások magyarázatával), 10 óra.
  4. Az ének, rajz és kézügyesség tanítása a népiskolában (a népiskolai tanterv és utasítások magyarázatával), 8 óra.
  5. A természettudományi és mennyiség-tani tárgyak tanításában a szociális vonatkozások gyakorlati érvényesítése, 5 óra.
  6. Gyakorlati minta-tanítások a 2. 3. 4. és 5. alatti előadásokkal kapcsolatban, 12 óra.
  7. A gazdasági szövetkezetek és a néptanító, 5 óra.
  8. A gazdasági számtartás legegyszerűbb módjai, 2 óra.
  9. Gyakorlati foglalkozások a rajzból és kézimunkából, 24 óra.
  10. A patronage ismertetése, 3 óra.
  11. Kirándulások, közintézetek stb. meglátogatása a délutáni órákban a helyi körülmények szerint.
- Mindegyik tanfolyamra 50—50 hallgató vétetik fel, akik közül tanfolyamonként 30—30

hallgató állami költségen kap az intézet internátusában szállást és étkezést és ezenfelül 15—15 korona utazási költségben is részesül. A saját költségükre jelentkező hallgatók ingyen szállást és mérsékelt áron étkezést is kapnak a képzőintézetben.

A fent felsorolt tanfolyamok bármelyikére való felvételért folyamodhatnak az ország bármelyik részében lakó és bármilyen jellegű elemi népiskolánál működő okleveles tanítók és tanítónők.

A felvételért való bélyegtelen kérvények annál az illetékes királyi tanfelügyelőnél nyújtandók be, akinek tankerületében a folyamodó működik.

Pályázat határideje 1912. évi április hó 1.

A felvételre jelentkezők kérvényeit tanfelügyelő ur az ide mellékelt kimutatási iverk összes rovatainak pontos kitöltése és azon iverkek csatolása mellett, legkésőbb folyó évi április hó 8-ig terjessze ide fel. Később érkező felterjesztések nem fognak figyelembe vétetni.

Kizárólag csakis az ide mellékelt kimutatási iverk terjeszthetők fel a folyamodóknak tanfolyamok szerint csoportosítása mellett; azaz, az ugyanazon tanfolyamra folyamodók nevei egy ivre vezetendők.

A katolikus iskolák igazgató-tanítói. Tudva levő, hogy több egyházmegyében az egyházi főhatóság az érdemes tanítókat főtanítókká nevezte volt ki. Most, hogy az új rendtartási szabályzat érvénybe lépett, az Országos Katolikus Tanügyi Tanácsnak legutóbb tartott ülésén a világi elnök indítványára az határozatott, hogy a Tanács felirában megkéri a püspöki kart, hogy a korábban kinevezett főtanítók a rendtartási szabályzatban megállapított hatáskörrel igazgató-tanítókká neveztesse ki. Az igazgató-tanítói címet azok számára kérelmezi a Tanács, akik az 1907. évi 27. t.-c. értelmében a 200 korona személyi pótlékot elnyerik kiváló működésük jutalmazásául.

A kultuszminiszter és az alkohol-ellenes nap. A közoktatásügyi miniszter újabban elrendelte, hogy az ország elemi iskoláiban a tanítók évenként egy alkohol-ellenes napot rendezzenek. A humánus cél az, hogy a tanulóifjúságot az alkoholnak erkölcsi és egészségügyi szempontból való rendkívül káros hatásáról kellően fölvilágosítsák. Az Országos Alkohol-ellenes Egyesület már évek sora óta rendez ilyen előadásokat különböző iskolákban s a kultuszminiszter rendeletét üdvözölve elhatározta, hogy készséggel támogatja. Az egyesület egy jeles író-tagjával már elkészített egy teljes előadást az alkohol-ellenes napra a tanítók részére s ezt felszólításra és 23 fillérnek bélyegben való megküldése után készséggel elküldi. Kéri az egyesület a néptanítókat, hogy az első alkohol-ellenes nap méltó megtartása érdekében mielőbb forduljanak az egyesülethez (Budapest, Lánchid-utca 2.).

A Tanítók Bankja megalakulása. A Magyarországi Tanítók Országos Szövetsége mozgalmat indított a Tanítók Bankja létesítéséért s a részvények jegyzésére élénk agitációt fejtett ki. Az ország tanítótsága a bank megalapításában meglátta a gazdasági jelentőséget és bár eleinte lassan, az utóbbi napokban tömegesen érkeztek be a részvény-jegyzések, úgy, hogy a Tanítók Bankja most már feltétlenül megalakul. Az alakuló gyűlés március 31-én lesz Budapesten a Ferencz József Tanítók házában.

Czimadományozás. A király Volisin Ágoston ungvári tanítóképzőintézeti tanárnak a tanítóképzőintézeti igazgatói címet adományozta.

Tanfügyelői iskolalátogatások. Vármegyénk kir. tanfelügyelőségének személyzete a folyó tanévi iskolalátogatásokat megkezdte. Így: Bodnár György kir. tanfelügyelő meglátogatta a nagykarolyi áll. polg. fiu és leányiskolákat, az ottani áll. óvodákat, a szatmár-németi áll. polgári fiuiskolát. Sprenger Ferencz kir. s.-tanfelügyelő meglátogatta a színér-váraljai állami, róm. kath., gör. kath.,

ref. elemi iskolákat és az iparostanonez iskolákat, a szatmár németi iparostanonez-iskola összes közismereti osztályait. Mihály kir. s.-tanfelügyelő meglátogatta a szatmár-németi összes külterületi el. és önálló gazd. ismétlő iskolákat.

(mm. dr.) A drámaíráshoz kivételes nagy talentum kell. De a legtöbb szinpadai írónak semmi köze a drámához. Egyszerűen szinpadra olyan játékokat írnak, amelyekhez sem költészet, sem íróművészi értékek nem keltenek, csak bizonyos technikai ügyesség, a többit elvégzi a rendező és a színészi ambiezió. Szinpadra elég a leglaposabb, legnyersebb modokat leírni, ha a cselekményt úgy, ahogy kiokoskodikja és megkeveri a szerző. Az ilyen szinpadai tollforgatók nem élik át azokat a nagy lelki fuldoklásokat, amikből a született drámaíró mondanivalói keletkeznek. Nincs meg az a bizonyos termékeny konfliktusok a külvilággal. Nem szenvedik el a kinyilatkoztatásokat megelőző forró kinokat. Nem bízzák rá a vérük melegét a kimondott szavakra. Abból dolgoznak, amit készen kapnak másoktól, nagy gyötrődésként és nagy jellemektől. Az írói ügyesség elvesző távlatába zsugorodnak össze ezek az ügyes mesteremberek a szinjáték igazi foladata mögött, hogy az „tükröt tartson mintegy a természetnek: hogy felmutassa az erénynek önabrázát, a gunynak önnön képét és maga az idő, a század testének tulajdon alakját és lenyomatát” — ahogy Hamlet mondta a szinjátékosoknak 300 évvel ezelőtt. Nemesak a drámaírónak, hanem minden írónak ez a feladata. A szinpadon csak közvetlenebb és elevenebb hatása ez az írói szerep. S épen a szinpad az, amely nemesak nálunk, de mindenütt, termelése átlagában legkevesebb irodalmi értéket táral a közönség elé, mivelhogy a szinpadon legkönnyebben érvényesülnek olyanok, akik papír és betű közvetítésével soha el nem nyerhetnék azt a titulust, hogy ők írók.

A drámaíró Ibsen hosszu ideig gyűlölte a színházakat, Bernard Shaw szintén mérgesen fakadt ki a színházakkal való foglalkozás sivár feladata ellen, amin nem lehet csodálkozni. Bajok voltak mindig, vannak ma is. Követelményekkel előállottak ezelőtt is, annak szükségessége fennáll ezentul is. Igazán nem lehet feltűnő dolog, ha az érzékenyebb lelkű emberek, akiket ráspolyként szokott érinteni minden hamis hang és farszt a gondolatutánzatok béna erőszakoskodása, eszmőrt kapnak mindennemű színházról. Vegyük ehhez még azt, hogy az ember idegzetét is próbára teszi ez az ugynevezett műélvezet, akkor józan észszel senkisék kér az ilyenből.

„A rejtélyes ember” című dráma szerdai premierje a kiváló előadás mellett is cselekmény szempontjából kritikán alóli. A gyengébb idegzetűek ájulással küzködtek, az erősebbek nem állották ki szivdobogás nélkül. Nohát az ilyen darab nem élvezetet nyújt, hanem némelyek egészségének megrontása mellett egyenesen bosszantó és felháborító. Fehér Gyula, Háhnel Aranka, Szőke Sándor, ifj. Lenkey György pompás játéka és alakítása ilyen hangulat mellett kárba veszett.

Március Idusán az ünneplésből a színház is kivette a maga szerepét. Mátray prologja után a Tánczos huszárok ment igen jó előadásban. Nem kötődés akar ez lenni, hanem figyelmeztetés, hogy éveken át nem kérünk mindig egy és ugyanazon hazafias prologból. Ebben a tekintetben gazdag és kiváló irodalmunk van, nem épen szükséges mindig és mindenkor a hazai (szatmári) ipart pártolni. Ezt a szerző maga sem kívánhatja, bár szintügyi bizottsági tag és amellet közkedvelt, derék, munkás tagja társadalmunknak. Szombat és vasárnap este új betanulással nagy közönség előtt „A Madarász” című 3 felvonásos régi operettet adták, amelynek zenéjét Zeller Károly írta. A dallamos és nagyhatású operette szinrehozatala elsőrangu

volt. Dicséretet érdemelnek Dénes Ella (Mária választó fejedelemné) és Feledi Boriska (Postás Milka), akiknek sikereik után több fülbemászó dalt kellett megismételniök. Balázs (Adám, tiroli madarász) és Fejér Gyula (Schneck bíró) énekszámakkal és pompás játékokkal arattak tetszést, míg Héltai és Radócz a humoros professorok kacagató jeleneteiben brilliáltak és kaptak megérdemelt tapsokat.

Soron volt immártizenkedszer a Leányvásár, amelynek pikantériájánál fogva is nagy a keletje, mintha ez volna a műveltség velejárója!

A heti műsor:

Szerdán „Bőregér“ Soyer Ilonka vendégfelléptével. Csütörtökön „Vig özvegy“ Soyer Ilonka felléptével. Pénteken és szombaton „Napoleon ösém“. Vasárnap „Sárga csikó“.

IRODALOM

Honnan jöttek a szászok? Valóságos szálló igévé lesz immár az a hirhelt kérdés, melyet dr. Marczali Henrik egyetemi tanár intézett hitsorsosához, Singer Artur hírlapíróhoz a szigorlaton: Honnan jönnek a szászok? Ugy lett országosan ismerőssé az eset, hogy Szemrecsányi György, Beniczky Odón és Zboray Miklós Singer szigorlata előtt lepecsételt levelet tettek le közjegyzőnél s a levélben megírták, hogy Marczali először azt fogja kérdezni Singertől, honnan jöttek a szászok, majd Mária Terézia kerül sorra. Így is történt, eredménye gyanánt megállapították, hogy Singernek előre kellett tudnia a szigorlati kérdéseket, még pedig magától hitsorsosától, Marczalitól. Az egyetemi tanács feltűnően enyhén ítélte: Marczalit csak rosszalásra ítélte, Singernek a szigorlatát pedig megsemmisítették; minisztérium hivatalosan megállapította, hogy M. korrektül járt el. Hogy ez micsoda csürés-csavarás és erőszakoskodások közt történt, azt most egy röpiratból tudjuk meg. A röpirat pontosan, aktákból bizonyítja be, hogyan sikerült a Marczali-ügyet rituális köröknek eltussolniok. A füzet címe: „A Singer-Marczali ügy hiteles története“. Megjelent a Stephaneum-nál Budapesten. Ára 50 fillér.

A Vasárnapi Ujság 17 ik száma a köyetkez érdekessé és változatos tartalommal jelerit meg: Szemere György: Komédiák. Zeoldos László: Kaland a vonaton. Sajó Sándor: A repülő gép. A megszólaló mumia. Négyes kiállítás a műcsarnokban. Fatme. (regény). Magyar hajósok idegenben. Irodalom és művészet. A füzetet szebbnél-szebb illusztrációk díszítik.

Magyar Figyelő. 6. számában Antal Géza tanulmányát találjuk „Széchenyi és a magyar nemzeti egység“ czimvel. Tisza István gróf a német képviselőválasztás eredményét analizálja. Huszár Imre „Politikai levelek az 1848 körüli időkből“ közöl értékes dokumentumokat, Palágyi Menyhért a paleontológiával és származástannal foglalkozik Balla Ignác pedig Mikszáth Kálmán posthumus kötetét méltatja. A Magyar Figyelő előfizetési ára negyedévre 6 korona.

GYÓNÓCZÉDULÁK

(emléklapok) alkalmoszerű képpel illusztrálva, ötféle színben nyomtatva, 100 drb 1.10 K.

Kapható a

Pázmány-sajtóban Szatmár-Németi.

Előfizetőinket, különösen a papságot és tanítókat kérjük, hogy az esetleges magán-, iskolai- vagy községi hírdetéseikkel alkalmadtán lapunkat szíveskedjenek felkeresni.

TOLHEGOSZEL

Photographia.

Ez már egész typus. Föltűnik falun, városban, mindenütt. Különbben is szeret szerepelni. Nincs olyan nagybőjti táncmulatság, hogy részt ne venne azon. Sőt felülfizet.

Fölvilágosodott férfiú. Nem is található házában csak liberális ujság. Fázik még az árnyékától is a „klerikalizmus“-nak. Ó dörög legjobban a mellett, hogy: „a vallás magánügy“. De azért igen nagy élvezettel olvassa derék ujságjaiban és földerült arccal hallgatja jól megválogatott barátaitól azokat a „visszaéléseket“, a melyek a terjeszkedő „ultramontanok“ berkeiben mindennaposak. Nem is volna rendben emésztése, ha minden nap egy pár elfogult püspököt, népbutító papot, külföldről becsempészett „idegen“ apácát el nem költene. Erős kifakadásokkal tüzel a kozmopolita pápaság ellen, a mely örökké beavatkozik a nemzeti ügyekbe. Különös kedvteléssel hangoztatja, hogy az iskola az államé, el kell törölni a hitvallásos iskolákat. Megdöbbenve tárgyalja a „sötét“ reakciózó térfoglalását és tajtékozva kiált pereátot a a Mária-congregációkra. Fölvilágosodottságában elítéli az antisemitizmust, mint a mely éket ver a nemzet tagjai közé és felekezetre tagolja. Különös kedvteléssel hivatkozik a „papsák“-ra, valahányszor egyházi, vagy sajtóügyi czélok érdekében fölkeresik. Nagy barátja a szekularizációnak. Korszerűtlennek tartja a szerzetességet és erős kifakadásokban itéli el különösen a jezsuitákat. A papi hatalom ellen is tajtékozó kitérései vannak, különösen a gyónás szempontjából. Nagyon elítéli azt az ostoba középkori maradványt, a mely *bőjt* ezimen még ma is zsarnokoskodik. Különös tüntetéssel pénteken szeret húst enni. Lelkes híve a halotthamvasztásnak, de a vasárnapi misehallgatást már divatból kiment cerimóniának nevezi. Szereti dicsérni Hockot és a hozzá hasonló „fölvilágosodott“ papokat, a kiknek egyébként nagyon kedveli asztalát s ilyenkor ragyogó arccal és széles mosollyal hangoztatja: „Ilyen pap kell nekünk!“ Sőt ilyen papi körökben még névjegyét is leadja, a melyre ez van nyomtatva:

— Jó katolikus.

Ne sutor . . .

Ismert dolog a két parvenü zsidó története, a kik mindennek szerettek volna látszani, csak zsidóknak nem.

Előkelő étterembe mennek ebédelni. Az egyik nagy grandezzával kéri a pinczért:

— Mi a menü?
A másik erre ijedten meglöki s odasugja:

— Nü, hogy mondhatol így: menü?
Mikor az menü.

Ilyesvalami történt a napokban Szatmáron is. Nem ugyan vendéglőben, de — egy bankban. A bank egyik főembere beszél. De nem úgy, mint egy volt fűszerestől kitalik — mert az volt, a mit azonban szeretne elfelejtetni — hanem mint egy előkelő világlátott intellektüel. Minden második szava francia. Tüntet is vele. Latin czitátumokat is beleszó a beszédébe. Persze — rosszul. Retentó rosszul. Epen legszebb mondatát vágja ki hivatkozva *Racine*-ére, a ki tudvalevően így kezdi egyik szónoklatát: *P'etait c'est moi* — mikor közbevág valaki:

— Ugyan, tisztelt úr! Nem gyömbér ez!

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron, Iskola-köz 3. sz.

UJ VARRODA.

Böthe Ilonka f. évi márcz. 1-én Szatmáron, Honvéd-u. 2. sz. a. megnyitotta női varrodáját.

Elvállal a legutolsó divat szerinti costumöket, blonzokat, aljakat stb. a legszebb kivitelben s a legjutányosabb áron.

MEGNYILT

az új fényképészeti műterem

Tisztelettel tudatom Szatmár város és vidéke uri közönségével, hogy a „Pannonia“ szálloda udvarán erre a czélra épített helyiségben a földszinten

új fényképészeti műtermet

rendeztem be, mely a mai kor minden követelményének úgy művészi mint kényelem szempontjából megfelel.

A műterem már megnyilt.

A m. t. közönség további nagybecsü pártfogását kéri, tisztelettel

Scherling Antal

fényképész és festő.

Gyógyárak

Illatszerek.

Kötszerek.

Fényképészeti
ujdonságok

„DIANA“

DROGERIA

Szatmár, Hám János-utczában, Lévai-palota

MEGNYILT.

Szives pártfogást kér

BRÓDY BELA.

1. Miért gyógyulunk Máriavölgyön?

2. Mert Máriavölgyön a parádi, bikszádi, gleichenbergi, karlsbadi, seltersi, emsi, bártfai gyógyvizeknek valóságos hasonmása van.

3. Máriavölgyi vizek a legkellemesebb, legüditőbb italt szolgáltatják.

4. Máriavölgyi ásványvizet 7/10 literig 6 fillérért tölt bérmentve érkező tiszta üvegekbe a Fürdőigazgatóság.

80

Üzlet áthelyezés.

Győry Károly

üveg és porcellán üzletét Deák-tér 9. sz. alá, saját házába helyezte át.

Telefon - szám 232.

Fogászati műterem!

Értesitem az igen tisztelt közönséget, hogy fogászati műtermemet Budapestről Szatmárra, Hám János-utca 12. szám alá helyeztem át. (Lévay Palota.)

Készítem a fogászat minden ágába tartozó munkálatokat u. m. egyes fogakat teljes fogsorokat, arany platina koronát amerikai hid-munkákat jótállás mellett a legjutányosabb árban. Régi fogsorokat javítok és átalakítok. Tisztelettel

Dávid Ödön,
műfogász.

Legszebb kivitelben tisztít minden ruhaneműt, gallért, kézelőt

JOÓ SÁNDOR

gőz és villanyerőre berendezett

mű-ruhafestő

vegyészeti tisztító-intézete.

Szatmár, Várdomb-utca 16.

Flóközletek Szatmáron:

Attila-utca 4., (Majeresik-féle ház.)

Kazinozy-utca 21., (dr. Wallon-féle ház.)

Walek és Rajz

angol és francia különleges-ségű cipészek, hol saját készítményű kész cipők is kaphatók bármilyen kivitelben.

Szatmár, Széchenyi-u. 7.

(Bölönyi-féle ház.)

Menyasszonyi

kelengye

200 K-tól

2000 K-ig

**SPITZ
BÉLA**

női s uri divatáruházában

SZATMÁR-NÉMETI

Hám János-u. 1.

színház mellett.

Vidékre

mintákat küldök.

Dr. Ádám István ügyvédi irodáját Bercsényi-utca 12. sz. a. megnyitotta.

Értesítés. Mély tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy hosszú évek gyakorlatára és tapasztalatára támaszkodva kiváló izléssel végez üzletem mindennemű szobafestő és mázoló munkát. Miért is a nagyérdemű közönség további becses pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel: **Daróczy József**, szobafestő, Bercsényi-utca 37. szám

Tégla eladó

Előcseren.

Értekezni lehet Széchenyi-utca 14. sz. alatt vagy a helyszínén.

GÁL JENŐ mérnöki irodáját Bercsényi-utca 33. szám alá helyezte át. Telefon szám 189.

MEGNYILT!!

a nagy tavaszi vásár

a Szatmári Bazárban

Játék, porcellán- és emaille-edények, emléktárgyak, háztartási cikkek és díszműdaru nagy raktára. Viszonteladónak nagy kedvezmény. Becses pártfogást kér, kiváló tisztelettel

Blatniczky István

KAZINCZY-UTCZA 10.

Makóczy Géza papi és polgári szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szives figyelmébe modern szabó-műhelyét, hol is mindennemű reverendák és papi öltönyök a legnagyobb pontossággal, jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, papi- és polgári-szabó.

Bertha Károly műkertész

Szatmár, Deáktér 2. sz.

Minden idényben mindennemű :: élővirág díszmunkák :: alkalmi-, menyasszonyi-, korszoroslány- és mellecsokrok. — Alkalmi-, ravatal- és sírkoszorúk, sírcsokrok a legizlésebb kivitelben, jutányos árban pontosan és gyorsan készíttetnek. Vidéki megrendelések különös gonddal elintéztetnek. Park- s kert- rendezések vállaltatnak. Sürgőnyezim: Bertha kertész Szatmár. — Telefon-szám 27.

**Iskolakönyvek,
Imakönyvek,
Folyóiratok,
Diszművek,
Üzleti könyvek,
Könyvtárak,
Albumok**

kötését és aranyozását, ugyszintén rajzok kasirozását, passepartoutok, papír-reklámlablák aranyozását, pontos és tartós kivitelben, szolid árak mellett készít

Gárdos Ferencz

könyvkötészete

Szatmár-Németi, Deáktér 7.

Halmi-ház.

Az 1911-i szatmári kiállításon jó munkáért **BRONZÉREMMEL** kitüntetve.

Blatniczky Fános

elsőrangú kályhás-üzlete.

Lakás:

Raktár:

Zrinyi-utca 13. Petőfi-utca 3.

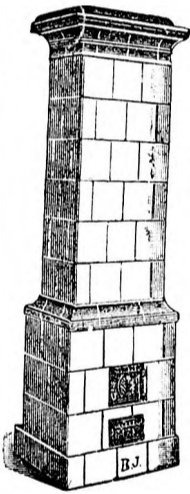
(Komáromy-ház)

(Népbank-épület)

A legrégibb kályhás-üzlet Szatmáron.

Fennáll 14 év óta.

Szolid árak.

Pontos kiszolgálás.

Készít a legkényesebb izlésnek is megfelelő mindenemű porcellán és cserép kályhákat, takaréktűzhelyeket kandallókat, fürdőkádakat és falburkolatot. ::: Ugyanezekből állandóan nagy raktárt tart.

Csakis elsőrangú kályhás munkásokat alkalmaz és minden munkát a saját vezetése alatt végez úgy helyben, mint a vidéken. —

Régi kályhák új szerkezetre való átalakítását jutányos árért vállalja.

ROZSNYAY és JÁSZAY

műszereszek

varrógép és kerékpár

RAKTÁRA,

mechanikai gépjavitó

MŰHELYE

SZATMÁR - NÉMETI,

Hám János-utca 12.

(Bejárat Rákóczi-utca felől.)

Varrógép, írógép, gramofon és fegyver javítást szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközünk. — Raktáron tartjuk a legjobb minőségű varrógépeket úgy házi, mint ipari célra. Minden rendszerű varrógépekhez tűk kaphatók.

Aki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu

lábbelit akar vásárolni,

az forduljon bizalommal

Vuja János-hoz
Szatmár, Deák-tér

(Keresztes András-féle ház),

aki dusan felszerelt cipő-raktárában csakis valódi finom bőrből a már is világhírű hazai gyárakban készült cipőket és eszímákat nagyon is versenyképes árakban hozza forgalomba és fizetésből minden olcsóbbrendű készítményt, a szokásos bőr- és talpatáncokat teljesen kiküszöbölte, s akinek árul eszímosság dolgában is párját ritkítják. Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és eszímák is készülnek.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára.

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

Alapított
1863-ban.

GYÁR ÉS RAKTÁR:
BUDAPEST, V., VÁCZI-UTCZA 41. SZÁM.

ÖTSZÖR
kitüntetve.

Czégtulajdonos: Kronberg József a Ferencz József-rend lovagja, Klotild főhercegeasszony ó. cs. és kir. fonségo és Magyarország hercegprimás Ur Ö. Eminentájának udvari szállítója.

**Egyházi és egyleti zászlók,
éroz- és faárúk.**

*Arjegyzékek és költségtervezetek
díj- és bérmentesen küldetnek.*

A budapesti, váci, központi és egyházmegyei, valamint a nyitrai, pécsi, székesszérvári, győri és gyulafehérvári oltáregyletek, továbbá a kassai egyházmegyei műszaki iroda és a cs. és kir. hadserog szerződött szállítója.

Telefon 167-34.

Ajánlja: miseruha és egyházi szerelvényekből dusan felszerelt nagy raktárát, mely bővelkedik gót-, román- és reneszánsz-stíli ruhákban, valamint pontifikáló szerekben, stb. stb.

Egyesületi arany-
érem 1911.

PARKET
kartellen kívül!

Egyesületi arany-
érem 1911.

Az Avas-Szatmári Gőzfűrészes és Falepároló

Részvénytársaság

Parket-Osztálya Szatmár-Németi.

Ajánlja legjobb minőségű egyesületi aranyéremmel kitüntetett

I. oszt. tölgy- és bükkparketáit.

Gyárt amerikai, angol és aszfalt szalagparketát, valamint

kockkaberakatu táblaparketát különféle színösszetételekben.

Gőzölt és gőzöletlen
bükkfaanyag.

Képviseletek
átadatnak.

Tölgyfaparketa
áru.

Hirdetések jutányos árban közöltetnek.

ALAPITTATOTT 1870.

Ausztria és Magyarország legrégibb egyházi felszerelések és zászló-gyára

Josef Neskudla

OLMÜTZ, (Morvaország.)

Jótállással szállit kitünő minőségben bámúlatos olcsó árak mellett:

Egyházi ruhákat, lobogókat, templomi szereket, kizárólag tűzben aranyozott kelyheket, cibóriumokat, monstrantiákat, gyertyatartókat, csillárokat, lámpákat, keresztutakat.

Régi egyházi ruhákat alaposan renovál!

Szegény templomoknak jelentős engedmény. Választékot vásárlási kényszer nélkül küld.

Arjegyzék és költségelőirányzat ingyen.

60